

1. Μετάφραση

Κανείς, λοιπόν, δε θα μπορούσε να αποδείξει ούτε ότι εγώ αναγράφηκα στον κατάλογο από τους φυλάρχους ούτε ότι παραπέμφθηκα στους συνηγόρους του δημοσίου ούτε ότι κατέβαλα (δίνοντας πίσω) επίδομα ιππέα. Και βέβαια (είναι) εύκολο για όλους να αντιληφθούν τούτο, ότι δηλαδή κατ' ανάγκην οι φύλαρχοι θα τιμωρούνταν οι ίδιοι, αν δεν παρουσίαζαν αυτούς που κρατούσαν τα επιδόματα. Συνεπώς πολύ πιο εύλογα μπορείτε να πιστεύετε σε εκείνους τους καταλόγους παρά σε αυτούς. Γιατί ήταν βέβαια εύκολο για όποιον ήθελε να διαγραφεί από αυτούς, ήταν όμως ανάγκη να αναγραφούν σε εκείνους (τους καταλόγους) από τους φυλάρχους όσοι υπηρέτησαν στο ιππικό.

2. Ο Μαντίθεος έχει ήδη αποδείξει πως είναι ανόητο να αναζητεί κανείς αυτούς που υπηρέτησαν στο ιππικό σύμφωνα με την πινακίδα. Ο ίδιος, όμως, θεωρεί πως η μεγαλύτερη απόδειξη για το ποιοι υπηρέτησαν είναι οι κατάλογοι των φυλάρχων με ονόματα ιππέων οι οποίοι έπρεπε να επιστρέψουν στους φυλάρχους τα επιδόματα που είχαν πάρει κατά τη θητεία τους. Για να γίνει πιο πειστικός, χρησιμοποιεί πραγματικά επιχειρήματα.

- Το δικό του όνομα δεν συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο αυτό.

(πραγματικό- λογικό)

- Οι σύνδικοι δεν στράφηκαν εναντίον του για την *ανάπραξιν*. (πραγματικό- λογικό)

- Ο ίδιος δεν επέστρεψε στο δημόσιο καμιά *κατάστασιν*. (πραγματικό- λογικό)

Για την εύρεση της αλήθειας πρέπει να στηρίζεται κανείς περισσότερο στον κατάλογο παρά στο *σανίδιον*, γιατί:

- ο κατάλογος ήταν υπεύθυνο και αξιόπιστο έργο των φυλάρχων.

- το *σανίδιον* επιδεχόταν αφαιρέσεις και προσθήκες ονομάτων.

(πραγματικό- λογικό)

Όλα τα επιχειρήματα του Μαντιθέου φαίνονται πραγματικά και πειστικά, δεν είναι όμως και αδιάσειστα. Από τη μία, όντως ο κατάλογος αποτελούσε αξιόπιστο αποδεικτικό στοιχείο, γιατί δέσμευε και τους ιππείς και τους βουλευτές και επιπλέον η σύνταξή του πραγματοποιούνταν με ιδιαίτερη προσοχή και φυλάσσονταν στα αρχεία του κράτους ως δημόσιο έγγραφο. Από την άλλη, όμως, ο κατάλογος δεν αποτελούσε και αδιάσειστο στοιχείο της αθωότητας του κατηγορουμένου μόνο και μόνο επειδή οι φύλαρχοι δεν ανέγραψαν το όνομά του. Γιατί ίσως τους ξέφυγε ή σκόπιμα το παρέλειψαν. Μπορεί πάλι το όνομα του Μαντιθέου να μην αναγράφηκε όχι γιατί δεν ήταν ιππέας των Τριάκοντα, αλλά γιατί δεν πήρε τότε την κατάσταση, είτε επειδή ήταν εύπορος είτε επειδή δεν υπήρχαν χρήματα στο δημόσιο ταμείο. Τέλος και το συμπέρασμα του Μαντιθέου για την αθωότητά του είναι κατακλείδα ενός ενθυμήματος, που από τη φύση του δε δίνει συλλογισμό απολύτως ορθό.

3. Ο Μαντίθεος γνωρίζει καλά πως η πειστικότητά του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εντύπωση που θα προξενήσει στο ακροατήριο ο ίδιος ως προσωπικότητα. Γι' αυτό και στο συγκεκριμένο απόσπασμα διακρίνονται έμμεσα οι ηθικές αρετές του, ενώ κυρίως διαφαίνεται η πνευματική του ευστροφία.

Έχοντας ήδη αξιοποιήσει το ενοχοποιητικό γι' αυτόν τεκμήριο του *σανιδίου* μειώνοντας την αξιοπιστία του, συνεχίζει με την επιμονή του να υποδεικνύει τον σωστό τρόπο για την εύρεση της αλήθειας προβάλλοντας την εγκυρότητα του καταλόγου. Έτσι το 1/3 της απολογίας του αφορά το *σανίδιον* και τα 2/3 τον κατάλογο. Ο Μαντίθεος παρουσιάζεται και πάλι ενάρετος, ειλικρινής και έντιμος προς τους βουλευτές, δείχνει ότι έχει την ίδια

αυτοπεποίθηση και αποφασιστικότητα και ότι είναι επίμονος στην αξίωσή του και θαρραλέος στην αντιμετώπιση της δοκιμασίας. Ακόμα, εμφανίζεται ως πολίτης που ξέρει να διεκδικεί τα δικαιώματά του, που δικαιώνει την εκλογή και άλλων ιππέων σε δημόσια αξιώματα και που έμμεσα θέλει να προστατέψει το κύρος της βουλής. Τέλος εμφανίζεται ασυμβίβαστος με κάθε ψευδολογία και γι' αυτό νιώθει δίκαιη αγανάκτηση.

4. καταβαλόντα: προβολή, επιβλητικός
γνώναι: γνώση, αγνωστικιστής
πέπονθε: πάθος, πάθημα
όρω: διορατικός, οφθαλμός
χρωμένους: χρήση, χρήμα

5. Έντεχνες πίστεις: α) ενθυμήματα, β) παραδείγματα, γ) γνώμες, δ) ήθη, ε) πάθη. Βλ.σελ 20 του σχολικού βιβλίου (Τα ήθη...ρητορικού λόγου.)